

en la qual cosa precisament està el «quid» de la qüestió; i per no anar a les palpentes és pel que va ésser cridada la col·laboració dels psicòlegs experimentals. La guerra, però, no donava temps per a l'educació de les aptituds i dels temperaments descoberts, i els directors de la matança universal, havien d'acontentar-se de conèixer-los senzillament. Es arran de la post-guerra, davant del gran nombre de mutilats, que varen crear-se les institucions per a la seva rehabilitació; però aquestes institucions eren tan sols per als mutilats físics; els mutilats morals, els mutilats psíquics, els mutilats de la intel·ligència, els de la ment no movien a compassió, car en veure'ls al carrer no els eren conegudes les seves tares. I el seu guariment, o el seu millorament almenys, és tant o més factible que en els mutilats físics; i aplicat el tractament als infants, encara l'èxit és més falaguer.

De tots els homes que semblen aprofitables per a l'activitat social ordenada, a causa d'imbecilitats mitjanes o superficials, de deficiències mentals, de inestabilitats, etc., un bon tant per cent que passa del cinquanta i potser també del setanta cinc, es pot aprofitar, si de joves s'eduquessin sota normes especials i determinades que els avenços de la psicologia experimental en col·laboració amb la pedagogia especial i la medicina, ha posat a disposició dels experts.

Podem dir que avui amb un tractament d'higiene mental ens estalviariem un crescut tant per cent de boigs i amb un tractament d'educació especial ens estalviariem un setanta cinc per cent d'anormals.

Tota aquesta gent que han perdut la tasca de navegar, tots aquests que donen tan mal temps a les famílies perquè sense ésser boigs ho mdiria que s'han begut l'enteniment, tots aquests que semblen haver perdut el cargol o la xaveta o que els manca un bull... no tots, però bona part d'ells, es regenerarien si fossin tractats com cal.

Són molts els nois que van als tribunals d'infants amb malifetes que oscillen des d'un senzill furt fins a l'homicidi, són molts els que coven en els asils per a rebels, anomenats reformatoris (que res reformen) o cases de correcció (que res corregeixen) que